

kotu, — „ta Širaska roža, kateri bi se ni prorok ne branil počivati v objetji, — le-ta bode njegova imovina; prisezam to na sveto Kaabo!“

(Dalje prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* Če se Avstrijska armada pripravi za vojsko, se bodo tudi civilni zdravniki vzeli v vojaško službo za čas vojske, in kakor Dunajski časnik „Medic. Wochenschrift“ piše, vstopijo doktorji medicine in kirurgije v to službo z naslovom polkovnih zdravnikov in nadzdravnikov, kirurgi pa z naslovom asistentnih zdravnikov, ki dobivajo vojaškim zdravnikom odločeno plačo in prosto stanovanje, doktorji namreč po 8 gold., kirurgi po 5 gold. na dan, vrh tega pa pri vstopu v službo dobodo doktorji 300 gold., kirurgi pa 100 gold. vstopnine; če se rabijo zunaj svojega stanovanja, se jim povrnejo potni stroški.

Naši dopisi.

Iz Zagreba 13. maja. — Moje peró je preslabo in Vaš pojutrajšnji list premajhen, da bi mogel opisati svečanosti, s katerimi je sprejel 9. dne t. m. došlega nadvojvodo Albrehta na rod Hrvaški po vseh potih, kjer je potoval slavni vojskovodja, branitelj starodavne Avstrije, ljubljene Slovanov. Sprejem povsod je bil ravno tako veličasten in sijajin kakor prisrčen. Ne zahtevajte zato od mene popisa posamesnih ovacij, ki jih je narod naš napravljaj svetlemu gostu; ne zahtevajte popisa osvečav, bakljad, popevanja, vencev in vsega družega, s čim je hotel narod naš slavnemu gostu odkriti svoje srce; al bodite uverjeni, da na milijone živio- in slava-klicev bilo je izraz globokega spoštovanja, katero navdaja srce vsacega pravega Avstrijana. Če pa je vsako mesto in vsako mestice skušalo, najbolje razodeti ljubljenu nadvojvodi svoje čustvo, presegel je, se ve da naš Zagreb, glava trojedne kraljevine, vsa druga. Popisi „Obzora“ in „Primorca“ dadó Vam lahko znati, kako je narod naš čestital svetlemu nadvojvodi. Potoval je sicer v svojem poslu, al v tem slavili smo ga mi kot reprezentanta velike ideje, ki sedaj prešinja srca vseh Jugoslovanov in tudi vas Slovencev, ki ste le od daleč čuli živio-klicev bratov svojih Hrvatov, katerih klici bili so ob enem glasilo iskrene želje: „daj mili Bog, da se Jugoslavenski narodi oslobodijo Turškega jarma!“ In kako milo, kako ljubeznjivo se je o vsem in proti vsacemu obnašal visoki gospod! Oni gospici, ki mu je v združbi družih pri prihodu poklonila venec v spomin, zahvalil se je ves ginjen celó s slovansko besedo: „zahvalujem se Vam.“ Da take ljubeznjivosti nikdar ne zabi Habsburški rodovini in presvitlemu cesarju vedno verni narod, to nam pač na samo besedo verjeti more svet, ki je videl, kje stoji v burnih časih Jugoslovan Avstrijski. Zato se morajo vsacemu le gnjusiti ekspektoracije Magjarske, ki se čitajo v Peštanskih časnikih o sprejemu nadvojvode Albrehta na Hrvaškem in v Slavoniji. Al kdor se je že tako s pametjo skregal kakor fanatični Turčini na Ogerskem, takemu ne bilo bi častno odgovarjati. V Albrechtu slavili smo mi Hrvati svitlo Habsburško dinastijo, — kaj pa Magjar s svojimi smešnimi demonstracijami softam namerava, zato imamo že paralelo iz leta 1848. in 1849. In prihodnost zopet bo kazala, v katerem taboru je Avstrija: ali v slovanskem ali magjarskem?

V Gorici 13. maja. — Visoke goste smo imeli pretekli teden tukaj. V sredo je prišel svetli nadvojvoda

Vilhelm ogledat artiljerijo, par dni potem pa podmaršal baron Kuhn, vpričo katerega je bila parada na Rójicah. Z gospod nadvojvodo je došel tudi ces. namestnik baron Pino in je predsedoval v redni seji deželnega šolskega sveta. Ta seja je bila važna zato, ker sta se je udeležila tudi deželna zastopnika. Dve leti in še dalje ni hotel deželni zbor in odbor nič vedeti o deželnem šolskem svetu — od ti stega časa namreč, ko je bil sedež nadzornikov in administrativnega poročevavca prenesen v Trst in ko so bili še druge premembe vpeljali v šolskem svetu. Novi letošnji zbor pa je imel nejavno sejo, v kateri so poslanci izrekli svoje menjenje zastran šolskega svetovanja, češ, da nimajo nič proti temu, da novi dež. odbor svoja (2) zastopnika v šolski svet pošlje. Tako je tedaj deželni odbor izvolil gg. Gorjupa in Gasser-ja za svoja zastopnika. Da bi bila — stopivša v šolski svet — kaj protestovala — ni mi znano, in tudi ne vem, ali se je deželni odbor kakor si bodi zavároval. Na vsak način pa je dobro, da sta deželna zastopnika pri zeleni mizi, da bosta vsaj vedela, kaj se v šolskem svetu godi. — Važna je bila sinočna seja našega mestnega starestinstva. — Čez — ne vem, koliko — let imamo spet mestnega — tajnika. Obče znani Karol Favetti je za to službo z 21 (vsemi) glasovi imenovan. Predlagal ga je župan sam in med drugimi priporočili bral tudi eno točko v F.-ievi prošnji, v kateri prosivec zatrjuje, da se bode obnašal kakor lojalen avstrijski državlján pa držal se prisege, katere zapopadek mu je — pravi — dobro znan. — Menim, da je na podlagi te točke in obljube vlada svoj nekdanji protest zoper imenovanje gosp. Favetti-ja umaknila. Zdaj ima tedaj naše mesto zmožnega in dostojnega župana in zmožnega tajnika*), kateremu mestna opravila tako gladko tekó, da malo komu tako. Cesar mi želimo, je to, da „Piazza grande“ — bila bi zadnja izjava nekih namér.

Iz Koroškega 18. maja. — Če hočete vedeti, kako gré našim kmetom, vzemite „Vaterland“ v roke, pa berite. Istina je, kar se mu piše iz naše dežele. Češnje nam je mraz 2. in 3. dne t. m. posmodil, drugemu sadju je le malo škodoval. Žito v obče lepo stoji, naj bi ostalo tudi tako do žetve. Obilih pridelkov pač željno pričakujemo, kajti toliko nadlog, ki jih dandanes imamo, ne pomnimo že dolgo ne. Kmetje, ki so druga leta zmirom za eno leto naprej žito imeli, imajo zdaj kašte popolnem prazne in si morajo vsakdanji kruh kupovati. Živina nima krme in shujšana se klati že zdaj po pašnikih še malo travnih. Vrh tega pa denarja nič in sicer tako nič, da v marsikaki vasi ne dobiš goldinarja. Nasledek tega pa je, da kmet v svojem gozdu zadnje deblo poseka, njivo za njivo in iz hleva rep za repom prodá, kolikor mu kdo za njo dá; ker pa potem nastane še večja revščina, obupani kmet išče tolažbe v „šnopsu“. Tako gre kmetiški stan pod zlo in na mesto njegovo stopajo berači. Menda ni veliko bolje tudi v drugih deželah. To so žalostna znamenja hvalisanega liberalizma in brezverstva.

Nabrežina 12. maja. — Koncert Goriškega pevskega društva „Slavec“ se je izvršil jako lepo. Sprejem pevcev slovesen, — občinstvo obilo, pohvala navdušena, ki jo je vrlo društvo z izvrstnim svojim pevovodjo tudi res zaslužilo. To kratko pa častno poročilo naj bralcem „Novic“ zadostuje namesti veliko besed.

S Horjula 7. maja. (Javna zahvala.) V dolžnost si štejem, v imenu tukajšnjega krajnega šolskega sveta

*) Gosp. Favetti je opravljal že 4 leta tajniška opravila, toda le kot nekaj diurnist; služba in plača njegova ni bila stalna.

očitno zahvalo izreči sl. odboru kmetijske družbe, daje za našo šolsko drevesnico iz državne subvencije podelil lepo svoto 70 gold., katera se je za napravo nove lesene ograje in nakup divjakov obrnila. Marsikatero drevesce bo po učencih, ki so ga požlahnili, iz lepo obdelanega šolskega vrta romalo v okolico Horjulsko ter med njeno mladino v nemalo veselje do sadje-reje, ki se te stroke gospodarstva tako rada poprijema; samo buditi jo je treba. Žalibog, da imajo drevesca v šolskem vrtu nevarnega škodljivca, namreč ličinko navadnega hrošča. Ker so gredice plevela čisto oplete, ogrci, ker nimajo travnih korenin, objedajo korenine mlajših drevesc toliko časa, da začno drevesca hirati, in se sčasoma posušijo. Prav to je vzrok, da moramo divjakov vsako leto drugej nakupiti, ker nam sadike iz pešek izrejene vselej črv spodjeda. Tu so nekateri te misli, da orehi, ki na severni strani drevesnico obdajajo, mnogo pripomorejo, da se črv v zemlji zaredi, zato ker se hrošči na orehe vsedajo, in potem na bližnje gredice popadajo, ter v njih svoja jajčica puščajo. To sklepajo iz tega, ker prav tista drevesca, ki so bliže orehov, so najbolj spodjedena. — „Novice“ ste našim gospodarjem že marsikak dober svet dale; morebiti da tudi nam kak pripomoček zoper to nadlogo nasvetujete, ter nas podučite, kako bi bilo mogoče ogrce okoli drevesnih korenin pokončati.

Ivan Pokorn, učitelj.

Odgovor vredništva. Iz srca bi radi svetovali, da bi le kaj vedeli. Priroda hrošča, kakor tudi sami dobro veste, je taka, da meseca maja delajo listju in cvetju na d zemljo škodo, potem pa 3 leta pod zemljo v podobi ogrcev, ki se redijo s koreninami. Če več hroščev pokončamo, manj bo ogrcev, če pa bi pokončali vse, celo nobenega ogrca ne bo. Naj bi tedaj vsi Horjulci, kedar je kebrovo leto, vojsko napovedali hroščem, da pokončajo hrošče, ker sicer ni mogoče, po zemlji na vrlih, polji itd. takega zagrinjala narediti, da bi hrošči ne rili v zemljo, ondi jajčic ne legli in iz njih ne izlezle ličinke (ogrci). Ko je pa ta mrčes pod zemljo, včasih za več čevljev globoko, ni ga mogoče drugač zatreti, kakor z lopato, motiko ali plugom ga izkopati in potem ga pokončati, ker nihče ni še znašel in menda tudi ne bode, kake polivke, ki bi jo polili po zemlji, da bi pod zemljo bivajoče črve izgnala izpod zemlje na vrh. Okopavanje kakor oranje je tedaj edino sredstvo spraviti ogrce iz zemlje; al njiva se da orati, vrt s sadnimi koreninami pa ne, kakor bi treba bilo, prekopavati, da ne bi drevju korenin pokončali. In tu je vsak vrtnar s svojo učenostjo na koncu, in tako tudi mi. Po vsem tem ne ostaja tedaj nič drugega nego to: vojska hroščem, še posebna straža na vrtu proti njim in okopavanje gredic vsako leto, kolikor se more in sme.

Zagorje na Notranjskem. (Na spomin Miroslavu Vilharju) napravi narodna naša čitalnica dne 20. maja — to je binkoštno nedeljo — veselico na Kalcu, katere čisti dohodki so namenjeni za M. V. spominek. Njen program je: 1) Čveterospev, 2) slavnostni govor, govori g. V. Dolenec; 3) zbor; 4) deklamacija v spomin Mir. Vilharja, deklamuje gospica J. R.; 5) samospev, poje gospisa A. C.; 6) „Šaljivi Janez“; 7) petje; 8) komičen prizor, predstavlja g. A. D.; 9) srečkanje; 10) godba s plesom. Začetek ob 7½ uri zvečer. Vstopnina za osobo 60 kr., za družino 1 gold. 20 kr. Ker ima ta veselica blag namen, nadejati se je obilne udeležbe, osobito od strani častiteljev in spoštovalcev pokojnega M. Vilharja. Odbor.

Z Viča poleg Ljubljane. — Na praznik Nebohoda, 10. dne t. m., je gosp. France Drenik lastnoročno v

občinski pisarnici razdelil 150 gold. kot čisti donesek dobrodejnega „Sokolskega“ večera v čitalnici Ljubljanski 1. maja — med pogorelce na Viču. Darila je sprejelo 11 posestnikov in 4 posli. — V imenu obdarovanih in v imenu občinskega zastopa izrekam sl. društvu Sokolu toplo zahvalo. Anton Knez, župan.

Iz Ljubljane. — Njegova ces. visokost nadvojvoda maršal Albrecht se je v ponedeljek dopoldne, iz Reke prišedši, peljal po železnici preko Ljubljane, kjer se ni nič mudil. Tudi Ljubljana bila bi rada slavnemu gospodu čestitala in razodela, da tudi slovenski narod navdajajo ona srčna čutila, ki mu jih je narod Hrvaški poslednji teden tako sijajno kazal. Podali so se 11. dne t. m. za tega del narodni mestni odborniki pod vodstvom gosp. Potočnika k mestnemu županu, prosit ga, naj bi potrebno ukrenil, da bi se ljubljenu princu pripravil slovesen sprejem. Gosp. župan je deputaciji obljubil, se o tej zadevi posvetovati s c. kr. deželnim predsednikom in brž potem jej poročati, kako in kaj. Drugi dan je gosp. Potočnik dobil pismo od gosp. župana, v katerem mu naznanja, da po pismu, ki ga je dobil tukajšnji gosp. c. k. podmaršal, se svetli nadvojvoda ne bode celó nič mudil v Ljubljani. In tako je tudi bilo. Nam tedaj ne ostaja drugega, nego to, da pošljamo Hrvaškemu narodu pristrčno zahvalo, da je on tako velečastno sprejemal svetlega gosta in da v njegovih navdušenih živiočlicah odmevajo tudi isto tako navdušeni klici naroda slovenskega.

— (Iz seje dež. odbora 12. maja.) Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta se je pritrdilo, da se učitelj Franc Cetel na ljudski šoli v Šent-Petru pri Novem mestu definitivno v službi potrdi. — Razširjenju ljudske šole v Šent-Vidu pri Zatičini na 3 razrede je deželni odbor pritrdil z dostavkom, da dobiva 1. učitelj 500 gold., 2. učitelj 450 gold. in 3. učitelj 400 gold. letne plače.

— (Dražba rudeče goveje živine), ki jo je po naročilu družbe kmetijske iz državne podpore gosp. Schollmayr na Koroškem nakupil, bila je v ponedeljek v Kranji prav živahna; udeležili so se dražbe tudi nekateri veliki posestniki in več kmetov. 8 juncev, 4 breje junice, 8 brejih krav in 3 krave s teleti, tedaj skupaj 23 repov bilo je v 2 urah prodano, kajti živina bila je prav lepa; najlepšega enoletnega junca je kupila grajščina na Fužinah poleg Ljubljane.

V soboto dopoldne je v Ljubljani dražba sive goveje živine, ki jo tudi iz državne podpore g. Seunig nakupi na Štajarskem.

— (Izlet „Sokola“) preteklo nedeljo na Šmarno goro se je vršil sijajno ob ugodnem vremenu. V Gamelnah so njemu na čast vihrale narodne zastave, v Šmartnem mu je bil napravljen slavolok, gospod župnik ga je sprejel s pristrčnim pozdravom, mladina pa s streljanjem. Na Šmarni gori, kamor je bilo prišlo veliko Ljubljancev in kmetiškega ljudstva, so čitalnični pevci lepo ubrano peli pri sv. maši, popoldne pa so se spustili vsi v dol. Na Brodu zopet slavolok; Tacenjska dekleta so pozdravila „Sokola“ in ob pokanji možnarjev pripela mu na zastavo krasen venec. Razveseljevanje pri Koširji trajalo je do večera. Zopet jasen dokaz, kako so narodnjaki priljubljeni ljudstvu.

— Gospod Viktor Bučar, tukajšnji trgovec in vrli narodnjak, je 12. dne t. m. v 49. letu svoje starosti nenadoma umrl za srčnim mrtvudom. Ranjki je dolgo časa bolehal za to boleznijo, ki ga je malo tednov poprej tako hudo napadla, da je bil previden s svetimi zakramenti za umirajoče. Pevski zbor narodne čitalnice ga je z zastavo svojo spremil na pokopališče, ter mu ondi nadgrobnico zapel. Bodi mu zemljica lahka!

— (*Za popotnike v Rim*) k 50letnici sv. Očeta. Tisti vlak, ki bo sprejemal popotnike v Rim po znižani ceni, pride v Ljubljano 20. t. m. ob 12. uri in 50 minut opoldne. S tem vlakom pride tudi gosp. „Schröckl“, ki liste ali biljete daje. Kteri tedaj želé s tem vlakom popotovati, morajo binkoštni dan popoldne biti na kolodvoru, da kupijo okrožne liste. (Koliko stane najniža cena za vožnjo sem ter tje iz Ljubljane, se še prav ne vé, menda nekaj čez 40 gld.) — Iz Ljubljane v Trst gre kdo, kadar mu je drago, samo da pride v Trst do binkoštnega torka zvečer, ker takrat po 8 uri je odhod v Benedke, iz Benedek dalje v Bolonjo, Florenco in Rim. — Ker pa marsikateri naših romarjev niso jezika zmožni, se zanašamo, da jim bodo mil. g. prošt dr. Ant. Jarc, ki tudi v Rim pojdejo, radi v pomoč, ako se k njim za-tekó.

— (*Blagoslov nove ère*) kaže se že tudi pri nas po samomorih. Nedavno so izlekli dve ženski iz vode, ki ste sami vá-njo skočili. Včeraj pa se je v Ljubljani vstrelila grofinja A u e r s p e r g o v a, Ogerka po rodu, vendar še dosedaj ni umrla. Tedaj ne samo v nižih, ampak tudi v viših stanovih se kažejo znamenja-nove ère.

— (*Dramatično društvo*) ima 18. maja ob 6. uri popoldne v dvorani čitalnični občni zbor, v katerem se voli tudi nov odbor.

— (*Pobírki iz časnikov*). — Turški časnik „Tagblatt“ se je v svojem 108. listu iz vsega grla lajal na narodno večino deželnega zbora. Misli mar, da se bode kdo z listom pričkal, ki ga je dežela naša že davno obsodila ker ona dobro vé, da pošten človek ne more zato, čena njegovipoti buldoggi in špiceljni za njim lajajo. — „Edinost“ donaša iz Trsta vsak teden toliko dogodjajev o tatvini in drugih sleparstvih, da mora človeka strah biti v Trstu. V zadnjem listu pod naslovom „Kranjci pazite!“ piše sledeče: „Minoli teden je prišel nek kmětovalec iz Postojne kupit raznih stvari. Iz železnice gredočemu pridruži se nek malopridnež ter začne ž njim prav sladko govoriti, po tem ga pelje v neko krčmo, in ko zapazi, kje ima denar, čaka priložnosti, hlastne po listnici in pobegne, kmet pa je z odprtimi ustmi gledal za njim. Večkrat smo že omenili enakih stvari, toraj varujte se sladkih malopridnežev v Trstu!“

Podružni odbor za Pariško razstavo

ponavlja svoje v „Novicah“ dne 25. aprila razglašeno vabilo k vdeležbi pri svetovni razstavi leta 1878. v Parizu; izreka vnovič, da se oglasnice v pisarni trgovske in obrtnijske zbornice brezplačno dobijo, pa tudi brezplačno po pošti vsacemu pošljejo, kateri jih želi, in naznanja ob enem, da je c. kr. centralna komisija Dunajska z ozirom na to, da se je mnogo podružnih odborov še le zadnje dni moglo ustanoviti, podaljšala obrok za oglase do 25. maja 1877. leta.

Od trgovske in obrtnijske zbornice v Ljubljani kot podružnega odbora za razstavo v Parizu 1878.

Predsednik: A. Dreó.

Tajnik: Murnik.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z *Dunaja*. — Državni zbor je volil svoje poslance v regnikolarno deputacijo; od zbornice gospôske so izbrani v to deputacijo: vitez Arneth, vitez Hasner, dr. Plener, baron Winterstein, grof Wrbna, — od zbornice poslancev pa: dr. Demel, baron

Eichhof, dr. Groholski, dr. Gross, dr. Herbst, grof Hohenwart, baron Hopfen, dr. Klier, dr. Sturm, baron Walterskirchen. Naš Kranjski poslanec grof Hohenwart zastopa tedaj v tej deputaciji slovenske dežele. — 14. dne t. m. ste se ti deputaciji konstituirali; ravno ta dan se je tudi konstituirala Ogerska deputacija v Budapešti. Prva skupna seja obéh deputacij bode na Dunaji še le po binkoštih 28. dne t. m.

— Čez binkoštno praznike prestane zborovanje za nekoliko dni, 23. dne t. m. O binkoštih gredó menda udje zbornice gospôske in poslancev v Trst ogledat stavbe ondašnje luke (barkostaje) in študirat razmere Tržaškega mesta. Tržačanje bodo tedaj priliko imeli osebno videti tudi kolovodjo ustavoverne stranke; naj bi razmere Tržaške le temeljito študirali, da vidijo, da Trst stoji na slovenski zemlji.

Iz *Rusko-Turškega bojišča*. Rusi na Azijaškem bojišči še niso mogli dalje proriti, kakor do Karša — ne toliko zarad Turka, ampak največ zavoljo snega, ki je zadnje dni padel. Novejše poročilo je to, da so Turki pri Batumu sila veliko ljudi zgubili. Sliši se, da se je Rusom za hrbtom vnel punt v Kavkazu, ki jih nekoliko zadržuje. Pa menda ne bo sile. Več je bilo zadnje dni slišati od Donave. Z Bukarešta je 12. t. m. prišla novica, da je kamora pooblastila kneza, dognati boj s Turki z vso silo. Rusi imajo ob vsi Donavi dobro vtrjene baterije. Dozdaj je bil boj le s topovi. Pri Brajli so imele Ruske šance dozda najvažnejši vspeh. Razrušile so s svojimi topovi največ podonavsko oklepno ladjo (monitorja) z imenom Ljutfi Dielil, ki se je razletela in potopila z vsem, kar je bilo na nji. Poginilo je 200 ljudi, en sam je bil rešen po Rusih, ki so tudi rudeči Turški prapor z jambora sneli. Ta huda ladja je bila najmočnejša vsega podonavskega brodovja Turškega in imela namen, bombardirati pobrežna Rumunska mesta. Na nji je bila tudi vojna blagajnica z veliko denarjem. Po zgubi te grozovite ladije podonavsko Turško brodovje ne bo moglo veliko opraviti. Pri Kalafatu so Turki že parkrat poskusili udariti čez Donavo, pa so bili odpodeni. Ruske baterije so v Turški trdnjavi Vidinu požgale že mnogo hiš. Kje mislijo Rusi prestopiti Donavo, se še zdaj ne vé. Ruski in Rumunski topovi so izvrstni, tudi vojaki se vrlo bojujejo.

Turki zdaj obetajo nomadom (pastirskim rodom) ob Bagdadu in Babekiru odpust vseh davkov za pet let, če pristopijo k Turški armadi v Anatoliji. Ali vspeh je majhen, dozda se jih je oglasilo le nekaj stotin.

O Črnogorcih ni še nobenega natančnejega poročila, najbrže zato ne, ker so — enako Rusom — spodili vse vojne poročevalce iz taborov. Pač pa so Miriditi zapodili Turke in jim en cel tabor (batalijon) pokončali.

Dunajska „N. Fr. Presse“, najbrže zato, ker Turku tako slabo gre, hoče zvezo proti Rusiji, vendar mora pri tej zvezi biti tudi Nemčija. Dobro srečo!

Žitna cena

v Ljubljani 12. maja 1877.

Hektoliter v nov. denarji: pšenice domače 12 fl. 30. — banaška 12 fl. 94. — turšice 6 fl. 20. soršice 7 fl. 77. — rži 7 fl. 50. — ječmena 5 fl. 20. — prosa 4 fl. 70. — ajde 6 fl. 50. — ovsa 3 fl. 4. — Krompir 6 fl. 43 kr. 100 kilogramov.

Kursi na Dunaji 14. maja.

Unirani državni dolg 58 fl. 5 kr. Ažijo srebra 113 fl. 50 kr.
Narodno posojilo 62 fl. 90 kr. Napolendori 10 fl. 38 kr.